

עיין ערך אהבה

מאהבה חושנית לאהבת החכמה

1. אהבה אפלטונית: מתוך המשתה, כתבי אפלטון תרגום י ליבס 1979.

עמודים 130-141 (בדילוגים)

קטע א'

אמרה [דיוטימה] --- **החכמה** היא מהדברים היפים ביותר, וארוס הוא אהבת היפה, עד שבהכרח שואף ארוס לחכמה ---
אולם, אם נשאל, מדוע, ... אוהב ארוס את היפה?
ואמרתי [סוקרטס לדיוטימה]: שיהיה היפה שלו. ---
ומה יעלה לו לההוא שהיפה יהיה שלו?
ועניתי כי שאלה זו, אין עוד בידי להשיב עליה מן המוכן.
אבל, אמרה [דיוטימה], אילו החליף אדם את היפה בטוב --- מה חפצו באהבתו --- ומה יעלה לו לההוא שהטוב יהיה שלו? ---
על כך, אמרתי, יש בידי להשיב ביתר קלות: הוא יהיה מאושר. ---
ומדוע, אמרה [דיוטימה], סוקרטס, אין אנו אומרים שהכל אוהבים --- אלא אומרים שיש אוהבים ויש שאינם אוהבים?
גם אני אמרתי, תמה על כך.
אין מקום לתמיהתך, אמרה: שהרי אנחנו מפרידים מהאהבה סוד אחד וקוראים לסוד זה בשמו של הדבר השלם, אהבה. לגבי
שאר הסוגים אנו נזקקים לשמות אחרים. ---
בסיכומי של דבר, הרי כל תשוקה לטוב ולאשר היא אהבתו העיקרית --- של כל אדם.
אך פונים אל אהבה זו בהרבה דרכים אחרות, במסחר, או בגימנסטיקה או בפילוסופיה - אין אומרים עליהם שהם אוהבים,
ואינם נקראים מאהבים, אלא רק ההולכים בסוג אחד של האהבה ושוקדים עליו, נושאים את שמו של הדבר השלם:
אהבה ולאהוב ומאהבים. --
ואילו התורה שבידי איננה אומרת שארוס הוא אהבת המחצית או אהבת השלם, אם לא יהא זה, ידידי, גם דבר טוב. ---
אין בני האדם אוהבים אלא את הטוב. ---

קטע ב'

ובכן, בקיצור, אמרה [דיוטימה], ארוס הוא רצון האדם שהטוב יהא לו תמיד ---
ואם לעולם זהו [טיבו של] הארוס --- כיצד ובמה רודפים אחריו האנשים? ---
ההולדה היא ביפה: הן זו שבגוף, הן זו שבנשמה. --- כל בני האדם מזריעים זרע, הן בגוף הן בנשמה, ולכשיגיעו לגיל מסוים,
משתוקק טבענו להוליד.
אלא שבמקור אין הוא יכול להוליד, ויפה הוא יכול. שכן התחברותם של דבר ואישה הולדה היא. ואלוהי הוא העניין הזה.
וברייה בת תמותה - זה סוד האלמוות השרוי בתוכה: ההריון והלידה. ---
שכן סוקרטס, אמרה [דיוטימה], אין ארוס שואף אל היפה, כסברתך, --- [אלא] להולדה ופריה ביפה. --- ומשום מה ישאף אל
הולדה? משום שלבן תמותה אין נצח ואין אלמוות אלא מכוחה של הולדה. --- ומתוך היגיון דברים זה נמצא ארוס שואף גם
לאלמוות וגם לטוב. לכן אל יתמיהך הדבר, אם מטבע ברייתו מכבד כל אחד את צאצאיו. שלמען נצחיותו שלו מתלווית אל כל
אחד ואחד שקידה ואהבה זו. ---

קטע ג'

הפונה לאותו עניין בדרך נכונה, חייב להתחיל בצעירותו ולפנות אל **הגופים היפים**, ובראשונה - אם יודרך הדרכה נכונה - יהא **עליו לאהוב גוף אחד ולהוליד בו רעיונות יפים**.

ואילו לאחר מכן עליו להבין שהיופי בכל גוף מהגופים הריהו אחיו של זה שבגוף אחר. ואם ירדוף הרודף אחרי היפה לפי עצם דמותו, הרי שייכשל באיוולת חמורה, אם לא יראה ביופי שבכל הגופים דבר אחד ויחיד. ולאחר שיבין זאת, ממילא יהפוך למאהבם של כל הגופים היפים, וירפה מתיחות זו שבאהבת האחד, מתוך שלא יחשיב עוד את האחד, ויראה בו עניין פעוט.

ולאחר מכן יוקיר את היופי שבנשמות מעל לזה שבגוף --- ויראה שכל זה הוא ממוצא אחד, עד שהיופי שבגוף יהיה בעיניו דבר פעוט.

ומהעיסוקים ימשיך אל **המדעים**, למען יראה גם יופיים של אלוף ומימלא יהא צופה מתוך כך אל אהבת היפה. --- ויוליד מחשבות ורעיונות רבים, יפים ונהדרים, משפע החיבה שיחבב את החכמה. ---

ואם יש מקום שהוא, סוקרטס יקירי, --- בו כדאיים לאדם חייו, הריהו בשלב זה של החיים, כשהוא מתבונן ביפה עצמו. ואם ביום מן הימים תראנו גם אתה, לא תשונו לזה ולבגד ולנערים ולעלמים שעכשיו אתה נדהם בראותך אותם ---

ומי שהוליד סגולה אמיתית וגידל אותה, הרי חייב להיות אהוב על האלים: ואם ניתן לאיזה אדם להיות בן אלמוות, ניתן גם לו. - דברים אלו, פידרוס והאחרים, אמרה לי דיוטימה ואני [סוקרטס] האמנתי לה. ---

2. די וידאש - דבקות מיסטית מאהבת אישה לאהבת אלוהים מתוך הספר

"ראשית החכמה", שער האהבה, פרק רביעי

יום אחד מן הימים יצאה בת המלך מן המרחץ.

וירא אותה איש מיושבי קרנות, וייאנח אנחה גדולה, ויאמר "מי יתן אותה ברשותי לעשות בה כטוב בעיניי". ותען בת המלך ותאמר לו: "בבית הקברות יהיה זה ולא הנה".

כשמעו דברים אלה שמח, כי חשב שאמרה לו ללכת אל בית הקברות ולשבת [להמתין] לו שם, והיא תלך אצלו, ויעשה בה כטוב בעיניו. והיא לא לזה נתכוונה, אבל רצתה לומר כי שם דווקא ישוה הקטן והגדול, הנער והזקן, הנקלה והנכבד, קטן וגדול שם הוא שמה יהיו שווים הכל - אבל בנה לא, כי בת מלך, לא ייתכן שיקרב אליה אחד מן ההמון.

וידם האיש ההוא, וילך אל בית הקברות, וישב לו שם, ויקשור מחשבת שכלו בה, ותמיד יחשוב בצורתה. ומרוב חשקו בה הפשיט את מחשבתו מכל מורגש, ושם אותה כולה בצורת האישה ההיא ביופייה, ויום ולילה תמיד ישב בבית הקברות, ושם יאגל וישתה, ושם יישן, כי אמר, אם לא תבוא היום, תבוא למחר.

כן עשה ימים רבים, ומרוב פרישותו מכל מורגש, לקשירת מחשבת שכלו בדבר אחד תמיד, והתבודדותו וחשקו הגמורה, נתפשטה נפשו מהמורדות ושבה להידבק המושכלות.

[כך] עד שמכל מורגש נתפשטה, ואפילו מהאישה, ודבקה בשם יתברך, עד שלימים מועטים פשטה כל מורגש וחשקה במושכל האלהי, ושב להיות עובד שלםף איש האלוהים קדוש, עד שתפילתו נשמעת וברכתו פועלת לכל עוברי דרכים, אשר יעברו דרך שם, וסוחרים ופרשים ורגלים אשר יעברו דרך שם ייטו אליו ויקבלו ברכתו, עד שהלך שמו למרחוק. ---

וכתב הרב יצחק מן [העיר] עכו, עליו השלום, ב"מעשיות הפרושים", שמי שלא חשק לאישה, הוא דומה לחמור ופחות ממנו: והטעם, כי מהמורגש צריך שיבחין העבודה האלוהית, כפי שפירשנו.